

Aduard wacht nieuw wonder

Door Annemarie Hommes

ADUARD ■ Het nieuwe wonder van Aduard staat op punt van beginnen. Al in 2010 worden de eerste verbeteringen in het kader van de revitalisatie van het kloosterdorp doorgevoerd, zegt wethouder Koos Wiersma van Zuidhorn.

Woensdagavond werd het veelomvattende herinrichtingsplan voor het Aduarder centrum van het vormgevertrio dat het project handen en voeten gaf aan de bewoners van Aduard gepresenteerd. Het nieuwe wonder van Aduard kwam met behulp van de Aduarders tot stand.

Het resultaat is een herinrichtingsplan waarin de vijfhoekige vorm van het voormalige kloosterterrein een belangrijke rol speelt. Ook wordt de suggestie gedaan om een kunstenaar een astronomisch uurwerk met luikjes te laten

■ Project op punt van beginnen

maken waaruit geregeld dingen floepen die belangrijk zijn voor de inwoners.

Het nieuwe wonder van Aduard is een gemeentelijke initiatief met als doel de oude grootsheid van Aduard meer beleefbaar te maken. Wiersma besloot daartoe toen het idee van de Historische Vereniging Aduard voor de bouw van een educatief historisch centrum strandde omdat het te duur bleek. "Ik heb de vereniging toen beloofd dat er in plaats daarvan iets zou gebeuren in de openbare ruimte."

Het project wordt gespreid over meerdere jaren uitgevoerd. In 2010 is het de bedoeling het casco van het voormalige rechthuis (Zuiderpoort) in oude staat te herstellen.

ACHTERGROND ■ ADUARD MET ANDERE OGEN BEKEKEN

Verbanden brengen eenheid terug in Aduard

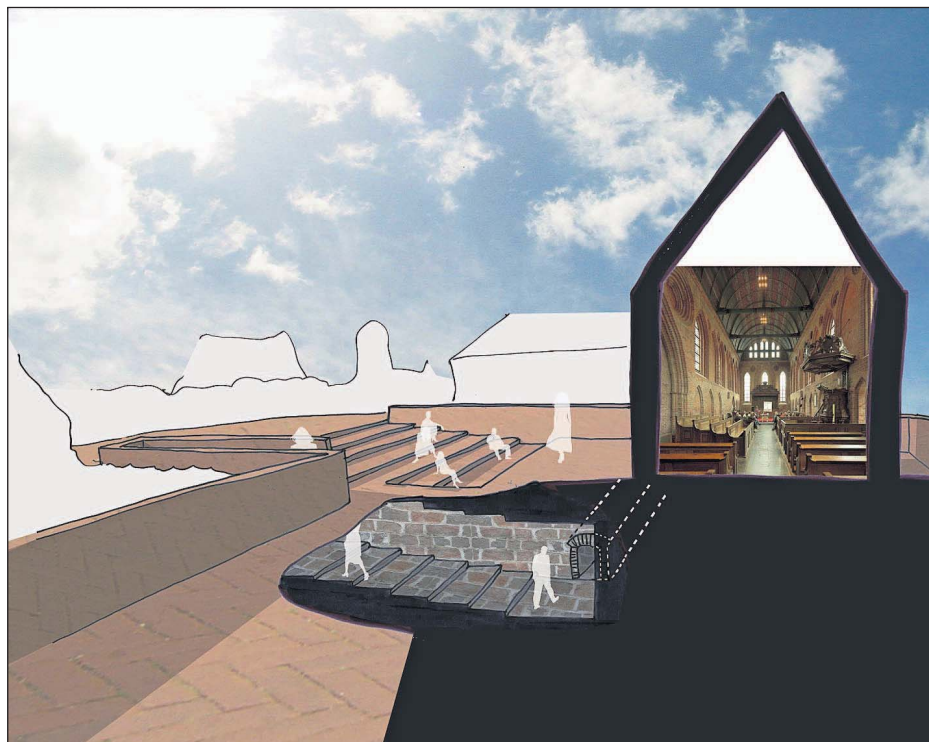
Een vormgevertrio heeft zich de afgelopen maanden uitgeleefd op Aduard. Architect Rob Hendriks van DAAD Architecten in Beilen is één van hen.

Door Annemarie Hommes

ADUARD ■ Ooit was Aduard groter dan de stad Groningen dankzij het cisterciënzersklooster dat in 1192 werd gesticht. Toen het vormgevertrio Ben Raaijman, Greet Bierema en Rob Hendriks de vraag van de gemeente Zuidhorn kreeg om een visie te bedenken die als een kapstok zou kunnen dienen voor de toekomst, dachten velen dat het trio het dorp gezien de grootse historie met veel stadse fratsen zou opzadelen. Maar niets is minder waar. De drie hebben oor gehad voor de meerderheid van Aduard. En dus legt Het nieuwe wonder van Aduard weliswaar de historie bloot door de vijfhoekige vorm van het voormalige kloosterterrein terug te brengen in het dorp, maar omdat dit met name gebeurt door het terugbrengen van water of door middel van boomaanplant blijft het dorpse karakter dat Aduard nu heeft behouden. Door het leggen van verbanden breng je de eenheid in Aduard terug, is de visie van de plannenmakers.

Hendriks: "Aduard is meer dan het klooster alleen. Van het klooster is immers behalve de voormalige ziekenzaal, die de Abdijkerk wordt genoemd, nagenoeg niets bewaard gebleven. Het dorp is over het kloosterterrein heen gegroeid. Het is dus vrij hopeloos om te proberen het klooster te herbouwen of zoiets. Ons was meteen duidelijk dat we het voormalige kloosterterrein en het latere borgcomplex alleen op onderdelen opnieuw zichtbaar zouden kunnen maken. Dat wil zeggen dat we slechts gebruik van dit stuk verleden zouden maken en ons vooral zouden richten op actuele vraagstukken."

Het gaat om een toekomstplan dat niet van vandaag op morgen zal zijn ge-

De Abdijkerk met amfitheater. Onder het plein komen toiletten en je kunt er een blik werpen in het oude riool. Foto: DAAD Architecten

realiseerd. Maar over een aantal jaren zal iedere bezoeker weten of die zich binnen of buiten het kloosterdorp bevindt. Het dorp zal een centrumplein met amfitheater rijk zijn compleet met trappen en een ondergrondse toiletterruimte waar het oude riool van het klooster kan worden bekeken. Ook komt er een astronomisch uurwerk zo-

als in Praag. Bovendien zal de Burgemeester Seinenstraat een gedaantewisseling hebben ondergaan.

"Deze doorgaande weg, die pas na 2013 ter hand kan worden genomen als de rondweg om Aduard is opgeleverd, wordt versmald. Een prachtig plan, al zeg ik het zelf. De weg wordt weer zo breed als in 1960. Zodoende komt er

voor elke woning een dikke meter aan ruimte vrij. De bewoners mogen zelf kiezen wat ze op die plek voor hun deur willen: stoep, stoeppalen of een hekwerk. Er ontstaat zo weer een levendig karakter. De Burgemeester Seinenstraat zal weer worden gestoffeerd tot een waardige Hoofdstraat voor het dorp."

Historie Aduard is meer dan het klooster alleen

Aduard is ontstaan rond het cisterciënzersklooster dat in 1192 werd gesticht. Dit klooster van Aduard groeide uit tot het grootste en invloedrijkste van de Ommelanden. Op zijn toppunt bezat het meer dan 10.000 hectare aan gronden, waarvan een deel in Friesland en Drenthe. De voornaamste reden voor de bloei van het klooster was dat het de ontginning en afwatering van de woeste gronden serieus ter hand nam. De monniken groeven het Aduarderdiep, legden de Aduarderzijl aan en stichtten verschillende boerderijen. Het klooster besloeg een groot deel van het huidige dorp dat ooit groter was dan de toenmalige stad Groningen. Op 11 september 1575 werd het klooster grotendeels verwoest. Alleen de ziekenzaal, tegenwoordig in gebruik als kerk, bleef bestaan. Na de sloop van het klooster kwam ook de rechtstoel van Aduard aan de provincie Stad en Lande. De woning van de plattelandrechtster in de Groningse ommelanden werd door de provincie aangesteld. Zijn woning Huis te Aduard is een van de weinige borgen die niet voortkomt uit een steenhuis. Het geslacht Lewe van Aduard dankt er zijn naam aan. De borg werd in 1815 gesloopt. De oude herberg van Aduard, nu restaurant Herberg Onder de Linden, bleef gespaard.